

Koncernkontoret

RAPPORT

Process 1.3.1 Styra, planera, följa upp och
utvärdera verksamheten
Skapad av Andersson, Josefina
Godkänd av Andersson, Jörgen C.

Godkänt datum 2024-04-18
Version 1.0
Ärendenummer 2019-POL000126-006

Rapport från Arkivmyndigheten 2023

Innehåll

1 Inledning	3
2 Arkivvård	3
3 Registrering	4
4 Begäran om allmän handling	4
5 Leveranser till Regionarkivet	5
6 Utåtriktat arbete	5
7 Tillsyn	6
8 Utredning av nytt e-arkiv	7

1 Inledning

Arkivmyndighetens uppdrag utgår från det av fullmäktige beslutade arkivreglementet. I uppdraget ingår att tillse att all information, oberoende av medium och format, som skapas, tas emot och bevaras hanteras på ett sådant sätt att regionen kan tillgodose allmänhetens rätt till insyn, förvaltningens och rättskipningens behov av information samt forskningens intresse och framtida kulturarv, med utgångspunkt i 2 kap. tryckfrihetsförordning (1949:105), arkivlag (1990:782) samt offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Efterlevnaden av dessa krav är en förutsättning för rättssäkerhet och demokrati i offentlig förvaltning. Den är också en garanti för att Region Skånes verksamhetsinformation ska förbli tillförlitlig, autentisk, användbar och oförvanskad, nu och i framtiden.

Denna rapport syftar till att sammanfatta året som gått utifrån de uppdrag som följer av offentlighetslagstiftningen.

2 Arkivvård

I enlighet med arkivlagen (1990:782) ska arkivmyndigheten se till att de arkiv som förvaras hos arkivmyndigheten förvaltas och vårdas så att skicket på de allmänna handlingarna och deras förvaringsplatser säkrar ett långsiktigt bevarande.

Som ett led i detta har Regionarkivet under 2023 arbetat med att inventera sina magasin för att på så sätt kunna bedöma vilka arkivvårdande insatser som behöver göras för att skapa så bra förutsättningar för långtidsförvaring som möjligt.

På Regionarkivets arkivdepå förekommer information på olika föråldrade databärare så som disketter, VHS, mikrofiche, u-matic, USB och CD av olika slag. Dessa bärare betecknas som instabila ur ett långtidsperspektiv, vilket innebär att informationen inte kommer att kunna läsas och riskerar att gå förlorad. Insatser görs för att se över vilka format som förekommer och kartlägga hållbarheten för dessa samt vilka möjligheter det finns för migrering till mer hållbara digitala format. Som en del i detta arbete återupptogs samarbetet med Skånes medicinhistoriska sällskap (SMHS) under 2023. Syftet är att med deras hjälp utvärdera och kontextualisera videomaterial i Regionarkivets samlingar.

Regionarkivets funktion för eArkiv har genomfört praktiska åtgärder för arkivvård, bland annat har Regionarkivets arkivförteckning uppdaterats för

att synliggöra de digitala leveranser som skett de senaste åren. Främst fokus inom arkivvård har varit att delta i och upprätta mål och aktiviteter inom projektet Skånes digitala arkiv, SDA. Detta arbete sker fortsatt parallellt med den dagliga operativa verksamheten.

3 Registrering

På Diariet har mängden registrerade ärenden under 2023 ökat med drygt trettio procent i jämförelse med året innan. Detta skulle kunna vara en effekt av att enheten är mer synlig ute i verksamheterna, inte minst genom den utbildningssatsning som påbörjades under hösten 2022. Den innebär regelbundna utbildningstillfällen, vår och höst, med målgrupp: samtliga anställda inom regionen. Satsning kommer fortsätta under 2024 med fokus på framtagande av digitala lärinsatser och utbildning för chefer.

4 Begäran om allmän handling

Både enheten Diarium och handlingsoffentlighet och enheten Regionarkiv hanterar begäran om allmänna, administrativa handlingar.

Antal inkomna begäran till Diariet har fördubblats sedan 2022. En ännu större ökning ser vi på de ärenden som diariet kvalitetssäkrar, dessa ärenden har ökat mer än tvåhundra procent sedan 2022. Kvalitetssäkringen innebär att när det kommer in en begäran av allmän handling som innehåller sekretess granskas materialet av diariet efter att handläggaren gjort sin bedömning innan det skickas ut till frågeställaren.

	Begäran om allmän handling (antal 2022)	Kvalitets-säkrade begäran (antal 2022)	Begäran om allmän handling (antal 2023)	Kvalitets-säkrade begäran (antal 2023)
Totalt antal	2577	415	5510	1393
Antal/vecka	50	8	106	26

Tabell: redovisning av totalt antal inkomna begäran samt totalt antal kvalitetssäkringar diariet genomfört under 2022 och 2023.

Regionarkivet har hanterat drygt 600 begäran om allmän handling under 2023.

5 Leveranser till Regionarkivet

Under året som gått har Regionarkivet tagit emot en mängd leveranser både till depån på Arkivcentrum Syd i form av analogt material och till RS eArkiv i form av digital information i samband med systemavvecklingar. Den största mängden av informationen som levereras till Regionarkivet kommer från regionens egna verksamheter. Utöver Regions Skånes information tar vi även emot journaler från privata vårdgivare, verksamma i regionen, efter beslut om omhändertagande av arkiv från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Regionarkivet tar också emot journalhandlingar från privata vårdgivare som önskat nyttja erbjudandet om förvaring hos Regionarkivet efter avslutat vårdavtal.

Funktionen för eArkiv har under året fortsatt den strategiska planeringen av leveranser i relation till SDV-projektet och kommande införande av regiongemensamt journalföringssystem. Kommunikation och samarbete har fortlöpt med kontaktpersoner inom Skånes digitala vårdsystem (SDV).

Antal förfrågningar om avvecklingar som inte initieras inom ramen för avvecklingsprocessen från IT har ökat avsevärt. Därav har ett utvecklingsarbete genomförts för att bygga en parallell och liknande process specifikt för dessa ärenden. Ambitionen har varit att kunna samla all väsentlig information om varje avveckling på samma sätt som inom ramen för IT:s avvecklingsprocess med möjlighet att på ett enkelt sätt bli mindre personberoende vid oväntade händelser.

Arbetet med SDV-avvecklingar har fortlöpt, med fokus på systemen PMO, Melior och Orbit.

6 Utåtriktat arbete

Regionarkivet arbetar också med utåtriktat arbete. Under 2023 har arkivdepån på Arkivcentrum Syd, ACS, i Lund tagit emot ett antal studiebesök från bland annat medicinska sekreterare och studenter från arkivutbildningar. Regionarkivet medverkade också på Arkivens dag och Onsdagscaféerna som anordnas i samarbete med övriga arkivinstitutioner på Arkivcentrum Syd i Lund med syftet att tillgängliggöra vårt gemensamma kulturarv för allmänheten.

7 Tillsyn

Arkivmyndigheten ska i enlighet med Region Skånes arkivreglemente utöva tillsyn över Region Skånes arkiv samt ta initiativ till åtgärder för att främja dess arkivvård (4 §). Ett led i detta har under 2023 varit att implementera ett tillsynsverktyg för självskattning av hur väl information hanteras i Region Skånes förvaltningar.

Verktyget kallas mognadsmodellen och är en metod för att mäta förvaltningarnas mognad inom områden som är centrala i det systematiska arbetet med verksamhetsinformation. Den är baserad på Riksarkivets modell och består av nio principer som var och en innehåller ett antal fokusområden med påståenden på en femgradig skala från Ad hoc till Proaktivt. Med detta verktyg gör Region Skånes förvaltningar, genom sina arkivansvariga, en uppskattning av den egna mognaden i det systematiska arbetet med verksamhetsinformation. Mätningens resultat ger en indikation på områden där informationshanteringen brister samt ger förslag på insatser som medför en förbättrad hantering. Det sammanställda resultatet från förvaltningarna ligger sedan till grund för arkivmyndighetens riktning och prioriteringar för nästkommande år.

Under 2023 inkom nio av Region Skånes nitton förvaltningar och sjukhusstyrelser med egna mognadsmätningar, vilket betyder att mätningar genomfördes av drygt 47 % av hela Region Skånes organisation. På grund av att det var första mätningen var det valfritt att inkomma med en sammanställning. Det var även möjligt att bedöma enbart vissa fokusområden och lämna andra områden obesvarade. När resultatet sammanställdes blev därför medelvärdet lägre för de fokusområden där många svar lämnats tomma.

De tre fokusområden som visade på en högre mognadsnivå, runt 3 av 5 i medelvärde, var utvärdering och uppföljning av regelefterlevnad, hanteringen av känsliga bestånd samt specialistrollernas betydelse. Resultatet indikerar att det systematiska arbetet med verksamhetsinformation följs upp med viss regelbundenhet och att brister i informationshanteringen identifieras och hanteras. Vidare framgår det att förvaltningarna och sjukhusstyrelserna arbetar systematiskt och förebyggande med hantering av särskilt skyddsvärda uppgifter. Slutligen visar det något högre resultatet kring specialistrollernas betydelse att dessa ges vissa möjligheter till fortbildning och kompetensutveckling i syfte att kunna utföra sina uppdrag och att det också ger ringar på vattnet när det kommer till kunskapsöverföring i förvaltningen i stort.

De tre principerna med lägst mognadsnivåer var bevarande (medelvärde 1,4 av 5) systematisk och heltäckande arkivbildning (medelvärde 1,5 av 5) samt gallring (medelvärde 1,75 av 5). Inom systematisk och heltäckande arkivbildning visade fokusområde för kravställning på IT-stöd en låg mognadsnivå. Det framkommer att arkiv- och offentlighetskraven, såsom arkivlagen (1990:782), tryckfrihetsförordningen (1949:105) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), i dagsläget inte alltid inkluderas i kravställningen vid upphandlingar och införande av IT-stöd i Region Skåne. Kravställning av IT-stöd bedöms vara ett sakområde i behov av förbättring eftersom det finns en otydlighet i ansvarsfördelning samt om det bör finnas en regional process och hur den kan utformas. Utan åtgärder riskerar Region Skånes information att hanteras bristfälligt i system som i praktiken inte lever upp till grundläggande arkiv- och offentlighetskrav.

Utöver detta särskiljer sig även fokusområden inom gallring med låga mognadsnivåer. De underlag som kommit in och de resonemang som förts pekar mot att det generellt sett råder otillräcklig kunskap inom gallringsområdet samt otydlighet kring ansvar och mandat avseende beslut och verkställande av gallring. För flertalet fokusområden inom principen för bevarande gjordes ingen bedömning vilket till stor del bidragit till en låg mognadsnivå.

Sammanfattningsvis kan sägas att mognadsmodellen tagits väl emot och att man i organisationen ser värdet och nyttan av att använda mätningar och återrapportering i det systematiska arbetet med verksamhetsinformation. Regelbunden mätning av mognadsnivåer möjliggör en gemensam förståelse kring offentlighetsfrågor och vad som krävs för att utveckla och förbättra Region Skånes arbete inom dessa områden. Mognadsmätningen kommer att fortsätta göras regelbundet som ett återkommande inslag i Region Skånes förbättringsarbete och det inkomna resultatet av mätningarna ger ett bra underlag i arkivmyndighetens uppdrag att initiera åtgärder som främjar arkivvården.

8 Utredning av nytt e-arkiv

Med anledning av kommande avvecklingar av de stora journalsystemen Melior och PMO har det uppstått behov av ett nytt regionalt e-arkiv. Nuvarande e-arkiv (RS eArkiv) har inte den tekniska kapacitet och skalbarhet som krävs för att hantera de stora mängder patientdata som ska bevaras och det finns också brister i informationsstruktur och sökbarhet.

För att hitta rätt lösning genomförde Regionarkivet under första halvan av 2023 ett utredningsarbete som omfattade behovsutredning, omvärldsbevakning, marknadsanalys, utvärdering och lösningsförslag. Resultatet av utredningen sammanställdes i rapporten Skånes digitala arkiv, dnr 2023-O000087. Rapporten pekade på att behovet av en hållbar, flexibel och långsiktig lagring av digital verksamhetsinformation endast kan mötas av öppna programvaror där arkivpaketen hålls åtskilda från IT-lösningen.

Baserat på framtaget lösningsförslag beslutade Regionarkivarien att starta ett projekt för att införa det nya e-arkivet som ska vara klart senast Q4 2025.

Under andra halvan av 2023 gjordes informationssäkerhetsklassificering, riskanalys och arkitekturgranskning. Tillsammans med Digitalisering IT och MT genomfördes även en behovsutredning för att kunna starta ett underliggande projekt som ska hantera de tekniska delarna så som installation, anpassning och utveckling av tänkt IT-lösning, vilken bygger på den öppna programvaran RODA Community Edition. Regionarkivet deltar sedan oktober i ett svenskt myndighetsnätverk kring RODA där bland annat Försäkringskassan, Tullverket och Polismyndigheten också ingår.